

Helsesøster i Porsgrunn:

Bekymring for endret holdning til cannabis

Jeg ser en endring i ungdommens holdning til cannabis. En «er det så farlig da»-holdning. Det bekymrer både meg og mine kolleger, sier helsesøster Lillian Strand Hassel ved Porsgrunn Videregående Skole i Telemark.

TEKST OG FOTO: HILDE E. HOLM, KORUS - SØR

LILLIAN STRAND HASSEL har åtte års fartstid som helsesøster ved Telemarks største videregående skole. Hun er ansatt i 100 % stilling, men her er i underkant av 1200 elever fordelt på flere studietilbud. Vi treffes mot slutten av skoledagen, og møter en blid og travel helsesøster, som allerede før vi får satt oss ned på kontoret tar en rask gangprat med en elev som får tilbud om samtale neste morgen. En opptattlapp henges på døra og vi får snakke uforstyrret. Da jeg kommer ut etter en time sitter det en ny elev og venter.

Hun hadde rundt 900 konsultasjoner forrige skoleår. En tredjedel er nye elever, resten følges opp av ulike årsaker. Mange elever trenger helsesøsters bistand, en å diskutere og snakke med, en voksen fagperson som kan henvise til andre hjelpere. Formålet med lavterskeltilbudet helsesøstertjenesten er å fremme elevenes psykiske og fysiske helse, bidra til gode sosiale og miljømessige betingelser for elevene og å forebygge sykdom og skade.

Rusproblematikk

Elever med rusproblemer dropper som oftest ut av skolen etter hvert. Et rusproblem kan fort bli uforenlig med å mestre en krevende skolehverdag. I Porsgrunn kommune er det opprettet et eget hjelpetilbud for ungdom og deres foresatte når det er utfordringer knyttet til rus. Her er det blant annet et lavterskel hasj avvenningskurs og oppfølging med urinprøver.

– For oss her på skolen er det viktig å følge opp

ETTERSPURT TJENESTE: Helsesøster Lillian Strand Hassel hadde 900 konsultasjoner i fjor.

tidlig når vi for eksempel har en elev med mye fravær, eller det er en endring i fraværet. Vi er også oppmerksomme på endringer i atferd. Min oppgave er å delta i en bekymringssamtale som elev, foreldre, kontaktlærer, helsesøster og andre hjelpeinstanser skal ha. Dette er nedfelt i den nylig vedtatte handlingsveilederen for rusforebyggende arbeid i videregående skoler i Telemark, sier Strand Hassel.

Bekymringsamtaler

Hun forteller at hun allerede har hatt to slike bekymringsamtaler den siste uka. Hun sier erfaringen er at utgangspunktet for samtalen blir mye bedre når den starter med «nå er jeg bekymret for deg», i stedet for «nå skal vi snakke om skulkinga di eller rusinga di».

– Det vi ser er at det selvsagt kan avdekkes helt andre ting enn rus i en slik bekymringsamtale. Det er ofte kaos på mange plan i ungdommenes liv, de snur døgnnet, de spiser dårlig, det er mye som ikke fungerer. Men det er uansett årsak viktig å fange dem opp tidlig, før problemene har vokst seg store, sier helsesøsteren.

Hun sier ungdommer som sliter sosialt eller som er i dårlig selskap kan være sårbare. Det er viktig med venner. For noen innebærer det «heller dårlige venner enn ingen venner». Hun har kontakt med elever som sliter psykososialt eller med å mestre skolen.

Holdningsendring

Strand Hassel forteller at både hun og kollegaene de siste par årene har merket en skremmende tendens til en mer avslappet holdning til illegale stoffer blant elevene. Da særlig cannabis hvor det hersker en «er det så farlig da»-holdning, noe som kan indikere en mer allmenn aksept.

– Det virker som om oppfatningen er at dette er litt kult, og som om de stiller seg mer likegyldige til de voksnes advarsler. Vi oppfordrer elevene her til å si fra og er opptatt av at dette ikke er å sladre men å hjelpe. Får vi slike meldinger ringer vi som oftest hjem til foreldrene. Vi har den holdningen at det er bedre å ringe ti ganger for mye enn en gang for lite.

Når det gjelder alkohol er hennes inntrykk at det ikke er uvanlig å vente med å drikke til eleven er 18 år, og at det i det store og hele debiteres seinere enn før. Hun tror det er en generell seinere «modning», og at mange nok starter for alvor med fest og alkohol når de blir studenter. Det finnes noen store ytterpunkter her i elevgruppa, fra de som ikke røyker eller drikker og er meget pliktoppfyllende og skoleflinke, til de som strever på svært mange plan og lever kaotisk.

Manglende robusthet

– Jeg opplever at når livet butter imot så kan de unge velge forskjellige mestringsstrategier. Etter mitt syn er det like lite hensiktsmessig enten en velger rus eller blir overfokusert på kropp, utseende, trening, skoleprestasjoner osv. Det blir ekstremt den ene eller andre veien!

Det er et flertall av jenter (80 %) som oppsøker helsesøster, og hun forteller at hun treffer flinke jenter som «baler» med mye. De er ikke i kontakt med seg selv og følelsene sine, de er usikre og avhengige av å bli bekreftet og de går fort rett i kjelleren når det «butrer». De er flinke, godt oppdratt, skikkelige på alle vis. Men de mangler kompetanse på å gå på trynet, det er en robusthet som ikke er der, det kan se ut som om de mangler livsmestringskompetanse, undrer helsesøster.

– For noen kan en samtale eller to her på kontoret være til god hjelp. De trenger mest å rydde litt i tankene, få noe å tenke på omkring hva som skal bestemme deres egenverd. Er det de gode karakterene eller de kule klærne? Jeg tenker at min hovedoppgave i disse samtaler er å finne ressurser å bygge på hos den enkelte. Sett deg i førersetet i eget liv, pleier jeg å si. ☒

FAKTA

Hva trenger ungdommene hjelp til:

- Seksualitet: Prevensjonsveiledning, bekymring for graviditet, følger av overgrep, veiledning i grensesetting
- Psykososiale vansker: Relasjonelle problemer, ensomhet, konflikter, bekymring for andre, angst/nedstemthet, sorg, selvska-ding, stress, problemer i forhold til kropp og mat, mobbing, skoleproblemer
- Rus: Økning i meldte bekymringer fra medelever om rus, hos noen høyt al-koholkonsum og risikoatferd, rus som selvmedisinering. Elever med behov for oppfølging får dette i det kommunale tiltaket «Rusfri ungdom»
- Fysisk helse: Smerter og plager i hode, rygg/nakke, muskler/ledd, eksem/allergi, infeksjoner og småskader